

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 8. Cur vestis candida baptizatis daretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Cnr vestis candida baptizatis daretur.

CAP. VIII.

Quod si quærat aliquis, quid fuerit, quæ
obrem veteres in baptismo tantum
sti candidæ tribuerint: in promptu rati-
sunt. Videretur enim primo vitæ integritas
innocentia, quam in baptismo conlequuntur
hoc quasi symbolo declarata fuisse. cum dicit
Origenes Hom. 12. in Exod. *lora sunt vestimenta
tua, cum venisti ad baptismi gratiam, purificatus
spiritu, purificatus es corpore, mundatus es ab
inquinamento carnis, & spiritus.* Omitto locum
SS.^a Ambrosio, & ^b Ioanne Chrysolostomo
perius allata. Iterare enim eadem non place-
Amalarij Fortunati verba non omittam lib.
de Eccl. Offic. c. 27. *baptizamus, inquit, in
sancto, quando abluimur à peccatis, quam adu-
nem significant alba vestes in baptismo per totum
corpus. Et cap. 39. dum sacre Pentecostes elogiis
& prerogatiuas diligenter exequitur: tempore
Pentecostes Ecclesia toto orbe nouos semper Discipu-
los per aquam regenerationis aggregare conueni-
merito saluti eorum congaudentes, quousque allucina-
duuntur stolis, & nitorem purificate mentis
dore habitus demonstrat. Quibus cum Rebaud
Mauri verba consentiunt lib. 2. de Instituti-*

^a Lib. de iis
qui myste-
ris initian-
tur cap. 3.
^b Hom. in
psalm. 118.

Cleric. cap. 29. post baptismum traditur Christiana vestis candida, designans innocentiam, & puritatem Christianam. Et infra: induuntur ergo albis vestibus, ut, sicut primæ natiuitatis infantiam veteris labes offuscaueras, sic habitus secunda regenerationis gloria præferat indumentum. Immo etiã ca. 39. id non obscure declarat: cum ad vestem candidam alludens, Angelicum castitatis habitum, inquit: per septem dies in Angelico castitatis habitu, & luminibus cælestis claritatis, sanctis assidue sacrificiis solent. Nec aliud significare voluit Rupertus Abbas lib. 7. de Diuin. offic. cap. 11. cum dixit: vita noua, quæ cum Christo in Deo abscondita est, ipse idem nouus homo Christus est, quem candida vestis baptizati significat. nouum enim hominem pro vitæ innocentia positum esse, omnes intelligunt. Et sanè huius mysterij veritas etiam cognita fuit à Gentilibus, qui candidos pro bonis & integris, nigros autem pro malis accipiebant. Ita Persius:

*Sed quid opus teneras mordaci rodere vero
Auriculari per me fins omnia protinus alba.*

Et Iuuenalis Satyr 3.

—mancant, qui nigrum in candida vertunt.

Ex quo loquendi more illud Esaiæ 5. sumptum videtur: qui dicitis bonum malum, & malum bonum, ponentes lucem tenebras, & tenebras lucem. Candor enim lucis est, tenebrarum vero nigror. Et hypocritæ, qui probitatis speciem præterdunt, in cælestibus literis alias parietes dealbati alias sepulchra dealbata nominantur. Nec præmittendus candidatorum mos, qui eo culta integritatem, probitatemq; ex colore omnium

Candidi nomen pro bono nigri pro malo à Gentilibus usurpatum.

puriſſimo præferentes, ſe populo comen-

dabant. Vnde & boni viri titulo ſalutabantur.

De quo Seneca ad Lucil. Epist. 3. nullam rem

cum appellasti, vt omnes candidatos dicitur

cinus. Cõtra vero niger color vitij, & ſecundum

argumentum erat. Quamobrem rei criminis

in atra prodibant, quod feciſſe Cornelij

tulum Prætozem de coniuratione reum ve-

res hiftoriæ declarant. Atque eadem ratione

Cicero delatus à Clodio atram aſſumpſit.

mos etiam apud Hebræos ſolennis fuit. An-

re Iosepho lib. 2. antiq. Eſt Chriſtus opor-

& leniſſimus humani generis parens a-

do Dei conſilio non atratus, quia nulli

affinis, ſed candidatus, quia integerrimus.

Pilatum ductus eſt. In arcanis etiam ſacer-

ligionis literis, qui Idolatriæ labe infectus

Aethiopes appellantur. Vt Plal. 71. *etiam*

ident Aethiopes. Et Amos 9. *nunquid non*

Aethiopum vos eſtis mihi filij Iſrael? Vbi S. Tho-

ronymus in omnibus, inquit, ſcripturis *Aethi-*

dicantur, qui penitus in vitia demerſi ſunt. Altero

ro cauſa, cur veſtem candidam baptizans

inſtitutum ſit, illa eſt, priori non ad ſum-

vitæ ſanctitatem, quã in baptiſmo receperat

ad extremum vſque ſpiritum omni contem-

ne retinerent. ſcriptum eſt enim apud S. Cypri-

lum Hieroſolymitanum catech. 5. *myſterij*

exutis veſtibus antiquis, & iis, quæ ſunt

ſpiritum alba, indutis, perpetuo iam in alio

dere oportet. non hoc ideo dicimus, quafi alba

per veſtimenta habere, ſit neceſſe, ſed quod

verè alba, ſplendida, & ſpiritualia ſunt,

Rei crimi-
nis in atria
veſte pro-
dibant.

Chriſtus
Dominus
cur alba ve-
ſte indutus
ad Pilatum
ductus fue-
rit.
Idolatra
cur appel-
lati fuerint
Aethiopes.

Veſtis can-
dida ſigni-
ficabat, vi-
tæ integri-
tatem vſq;
ad ſupremũ
ſpiritum
eſſe retinẽ-
dam.

... ac Cetero
 ... pulo com
 ... lo salutem
 ... 3. nullam
 ... os dnu
 ... iij. & Cetero
 ... em rei
 ... Corneli
 ... ne reu
 ... eadem
 ... alump
 ... nis fuit
 ... titus op
 ... arens ad
 ... uia nulli
 ... egeram
 ... tiam lac
 ... de infeli
 ... i. cor
 ... quid non
 ... Vbi S. b
 ... turus
 ... sunt. Al
 ... ptizans
 ... absumit
 ... o recep
 ... ni cont
 ... pud S. C
 ... 5. my
 ... one
 ... in al
 ... si abate
 ... ant,

... & S. Hieronymum Epist. 128. ad Fa
 ... de vestitu sacerdotum: quotquot in Christo
 ... sumus, Christum induimus. seruemus tu
 ... quam accepimus, sanctam custodiamus in
 ... Quod etiam S. Augustini testimonio
 ... confirmatur serm. 157. de Domin. in oct. Pas
 ... chae. vbi de hac re, paschalis, inquit, solemnitas
 ... moderna festiuitate concluditur, & ideo hodie ne
 ... ptyorum habitus commutatur, ita tamen, vt can
 ... qui de habitu deponitur, semper in corde tenea
 ... tur. Deinceps S. Gregorius Magnus lib. sacra
 ... men. in ordine baptismi infantum idem vide
 ... tur in di care: cum inquit: & vestitur infans, di
 ... ante presbytero: accipe vestem candidam, & imm
 ... ulatam, quam perferas sine macula ante tribunal
 ... Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam aete
 ... nam. Amen. Et Seuerus Alexandrinus lib. de
 ... bapuf. eodem alludit: dum ad gaudium spiri
 ... tale, & morum castimoniam baptizatos hor
 ... tatur: fratres mei psallite hymnum filio dominatu
 ... rum, qui regum corona vos coronauit; propt
 ... te eam, inmutate vestimenta vestra, & candidi esto
 ... te in madum nituis, ac in similitudine Angelorum
 ... splendores vestros illuminate. non enim ob aliam
 ... causam vestimentorum meminit, nisi vt, qu
 ... admōdum illa candida erant, sic baptizati vi
 ... te candorem perpetuo retinerent. Item ordo
 ... Romanus tit. de sabb. Sanct. in die B. Grego
 ... rij verba repetit, dicens: accipe vestem candi
 ... dam, & immaculatam, quam perferas ante tribu
 ... nal Domini nostri Iesu Christi in vitam aeternam;
 ... quae nitorem, & pulchritudinem, qua dilutis
 ... peccatorum maculis anima in baptismo or

natur, a baptizatis in omni vita seruari
tere significant, vel ea ratione, quod videri
dida metaphoricè pro innocentiâ, atque
gritate polita fuit. secus enim, velle candidi
iugiter delatam fuisse, necessario sequeretur
quæ tamen solummodo septem diebus
confluenerat. Apomus etiam hoc palam
tur lib. 6. in Cant. vbi sanctitatem amantem
Christo in baptizate deponit, autem
violandam esse, docet in hunc modum
mel saluti, ero fonte, nunquam solum cadit
quam suscipiunt in baptizate, in quantum
Fit quoq; mentio de eadem re apud
in Decret. Grat. de consecrat. dist. 2. c. 2.
ea sunt verba: *quasi cum fuit, quod id significat
candida, quia baptizatus induitur, responsum
significat munditiam, & puritatem, quam
a peccatis, vsq; in diem iudicij debet seruari.*

Vestis alba
significabat
spiritalem
natiuitatē,
& resurre-
ctionem
futuram.

dit tertia ratio, dignitate ceteris hanc
hoc est, spiritualis genesis, vtiq; immo
& sacre anastasis gloria; ad quam per
mum renascimur. Sicut ex testimoniis
trum facile est colligere. Primum, quod
S. Augustinus ser. 163. de temp. ad hunc
minus hodie resurrexit, ut imaginem nobis
surrectionis ostenderet: & ideo hodie
resurgens Dei populus ad instar resurrectio
siam nostram splendore niuei candoris illu
Amphilochij verba sunt in vit. S. Basilij
vero Maximus Episcopus Basilij in Drama
orans induit eum resurrectionis Christi
Deinde Albinus Flacc. lib. de Diuin. Officiis
de sab. S. Pasch. inquit: *albis induitur*

per gratiam regenerationis. Atque hanc perpetuam
 omnium scriptorum conspirantem fuisse
 sententiam, qui eis perlegendis operam naua-
 verit, perspicue intelliget. Rabanus enim Mau-
 ricius scribit apud Grat. de consecrat. dist. 4. c.
 1. *Tranantur ergo baptizati albis vestibus, ut, quoru
 prima natiuitatis faciem veteris erroris pannus sus-
 ceperat, habitus secunde regenerationis gloria pra-
 serat incrementum.* Vbi Gloss. ad mysterium desi-
 gnandum: *per hoc enim designatur futura resurrectio
 corporum gloriosa, & animarum, vel etiam nunc a
 peccatis.* Eisdem Rabanus lib. 1. de Instit. Cle-
 ricor. cap. 29. *cuncti vero renati albis induuntur
 vestibus ad mysterium resurgentis Ecclesie.* Atque
 item fere diuersis verbis docuit Theophylact.
 ad ca. 3. Ioan. dicens: *tres immersiones triduana sepul-
 chra symbola sunt. deinde regreditur homo, sicut Do-
 minus, fulgidior, & clarior, corruptionis ferens in-
 gumenta, qui in aqua corruptionem submersit.* Nemo
 cum textus seriem, & rem scriptoris proposi-
 tum attendens, negabit, quin *incorruptionis in-
 dumento* vestem candidam intelligere oport-
 eat: & regrediendi vox spirituaalem resurre-
 ctionem significet: cum res lignata pro signo
 posita sit. Christi que in vitam redeuntis meto-
 phat. Quibus si Iuonis Carnotensis testimoniu
 addas Iern. de sacr. Neophyt nihil amplius in
 hac te desiderari poterit. Eius enim verba hac
 hinc vixime traditur Christiano. *Vestis candida, ut
 eius prima natiuitatis decorem. Vetus tatis pannus of-
 fuscauerat, habitus regenerationis gloria praeserat in-
 dumentum.* Nec immerito veteres Patres can-
 dida veste, ad spirituaale genesim indicanda, vsu-
 Yy ij

Albus color vite
Symbolum
erat, ater
moris.

sunt; cum albus color vite symbolum fuerit
ater mortis. Nam & mortem *nigram* vocat
tius lib. 9. Theb.

Funeris, & nigra precedunt funera moris.
Et vino nigro rogas extinguebatur, vbi
uer abiisset in cineres. De quo Homerus
pyra Hectoris lib. 24. Iliad.

nigroque ignes extinguere sum
Incipiunt

Album vero viventis symbolum esse, docet
Hieronymus in Esai. 66. cap. vbi de equo dicitur
Apocal. 19. sic scribit: equo *riso* sedebat Dominus
atq; saluator, humanum corpus assumens: equum
tem sedebat albo, quando post resurrectionem, in
mortale, & incorruptum corpus assumpsit: & cum
eunq; eum sequebantur, candidis rotabantur
incorruptis videlicet, immortalibusque corporibus.
Eodem spectat illud Virg. Eclog. 5.

Candidus insuetum miratur lumen Olympi,
id est, immortalis, atque beatus, relictusque
ter Diuos. Præterea vestem candidam dicitur
litam fuisse, existimo, vti ad spirituale gaudium
cœlestemque animi dulcedinem baptizantes
citarentur. Quod Procopius Gazensis affir-
mat in illud Exodi, *ablues eos aqua, vestem can-*
didam vocans tunicam lætitiæ; sic & mortales
& repurgati sacro baptisate, recipimus gaudium
cœlestem, lætitiæ induit tunicam. Quam vetero
gruenter, lætitiæ demonstrandæ causâ, vti
alba tributa fuerit, etsi ego taceam, tam
ruditi Lectores cognoscere poterunt. Nam
enim in antiquis scriptoribus vel medicamentis
versatus est, qui nesciat, album colorem

Vestis alba
significabat
gaudium
spirituale.

in rebus latis semper olim adhibitū fuit
Hinc est, quod Horatius lib. 2. Sat. 2. festos
albis vestibus agitari, præcipit.

Ille repotio, natales, aliosque Deorum
Festus albatu celebrat.

Et Martialis Horatium perstringit, quod ni-
gra lacerna spectaculis interesset:

Spectabat modo solus inter omnes
Nigeris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximusque
sancto cum duce candidus sederet.

Latinus etiam Pacatus in Panegyri. ad Theo-
dof. laudationis ansam arripit: quod aduen-
tanti è præcipua nobilitate viri, albis vestibus
induti, obviam prodierint: quid, ergo, inquit, re-
feram festum libera nobilitatis occursum? conspicuos
veste nivea Senatores? Et Vopiscus in Florian. cū
lætitiæ ingentis significationem augere, atque
amplificare in animum induxisset, huic præci-
pue insistit, quod albarum vestium plurima
copia facta esset: tantum illud dico (Vopisci ver-
ba sunt) ea esse lætitiæ elatos, ut domibus suis omnes
vestes albas cederent, albatu sederent. Neque hoc
quidem a Christianis ipsis prætermittendum est.
Nam lego apud S. Hieronymum Epist. 27. ad
Euloch. Paulæ laudi datum esse, quod viua ci-
licio vteretur, ut mortua, & beata candidam
lætitiæ vestem indueret: ô beata, inquit ille, re-
rum communitio: fleuit, ut semper rideret; vestita ci-
licio est, ut nunc albis vestimentis vteretur, & dice-
ret: sadiisti saccum meum, & induisti me lætitiâ. Et
Epist. 34. ad Iulian. inter eius laudes numerat,
quod d. filiarum mortē æquo animo ferens, cito

Albis vesti-
bus vtebā-
tur Genti-
les in rebus
lætiæ.

Albis vesti-
bus vti sunt
Christiani
ad lætitiâ
indicadap

vestem lugubrem in candidam lætitiæ
mutarit. Scriptum est enim: *laudentur
& tuas contra diabolum victorias panegyricis
quatur, quod læto vultu mortis tuleris filium, qui
in quadagesimo die dormitionis eorum laqueum
vestem mutaueris, & dedicatio ossium martyris ca-
dida tibi vestimenta reddiderit.* Quæ conuenit

Albis vesti- etiam nunc apud nos seruat: cum & in fune-
bus cur al- re amicorum atrati incedamus: & diebus
taria, & Ec- stis alba veste altaria, & Ecclesias ornemur.
clesia or- Verum, præter hæc mysteria, quæ in veste ca-
nentur, dida intuemur, illud etiam vel maximum est.

Vestis alba ut indicaretur, homines per baptismum a
dabatur ba- ferrimi dæmonis seruitute in Christi liberati-
ptizatis ad- vindicari. Cuius sententiæ S. Cyrillum Hiero-
indicadam- solymitanum esse haud pœnitet in procatu-
libertatem, cum inquit: *magnum est sane propositum hoc
tissima: captiuitatis liberatio, vestimentum candidum
signaculum sanctum, &c.* Et S. Augustinus lib. 1.
de symb. ad catechum. cap. 9. huc alludit: cum
explicans illud, in remissionem peccatorum, bap-
tismi effectus ita enumerat: *fortiter tenete, pœ-
tor sperate, patienter expeclate: reddetur vobis
tas per baptismum, vetustate discedente: deuincit-
ur anima sarcinis peccatorum, ut libertate noua ve-
induta, aduersus diabolum cum adiutorio diuini
leat fortiter dimicare.* Altissimis autem radicibus
hæc ratio nititur. Nam & hominem, ante bap-
tismum, Dæmonis mancipiū esse, quibus pec-
cati primorum parentum vitio contracti es-
tus, & turpitudine cognita est, omnes seruitu-
tur: & in manumissione albam vestem can-
solitam fuisse, cum sexcenta veterum religio-

Manumif-
sis alba ve-
stis dabatur

Et Iuuenalis Satyr 10.

— niueosque ad fræna Quiritæ.

Ignobiles
nigra veste
utebantur.

Albi galeri
vltus soli
Flamini
Diali per-
missus erat.

Clerici Ro-
manæ Ec-
clesiæ con-
cessum erat
vtri stragu-
lis, & cal-
ceis albis.

Atque hinc etiam profectum existimo, quod
Flamini Diali album galerum ferre liceret, ap-
thore M. Varrone apud Aul. Gell. lib. 16. cap. 10.
cum inquit: *Verba Marci Varronis ex Ieronymo*
rum diuinarum super Flamine Diali hæc sunt
lus album habet galerum; vel quod maxima est
quod Ioui immolata hostia albato fieri oportet. Vt
videmus, honoris, & priuilegij loco, Flamini
Diali candidum galerum concessum fuisse.
Quod optime callens Constantinus Imperator,
simili prerogatiua Romanæ Ecclesiæ clericos
decorauit, quibus æque, ac Patribus, candidis
stragulis, & calceis vti concessit. Sicut
constat ex suo Edicto ad Syluest. Pontificis
verbis: *ut amplissime Pontificale decus præcipue*
decernimus & hoc, clericorum eiusdem sanctæ Ro-
mana Ecclesiæ manipulis, & linteaminibus, al-
candidissimo colore decorari equos, & ita equos
& sicut noster Senatus calceamentis vtriusque
donibus, id est, candido linteamine illustratis, sic
tur & clerici, ut sic cælestia, sicut terrena, ad laudem
Dei decorentur. Occurrit etiam illa caula, quæ
vestem candidam præberi, Patribus visum fuit,
ut immortalis vita, & eterna baptizati, si rectam
vitam, integrâ, ab omniq; prorsus peccati labe
alienam degissent, se certo potituros esse, intel-
ligerent. non solum enim Prudentius in Phi-
chomach. molles, & effeminas arguens, qui
corporis cultui impensius indulgebant, vestem
candidam, *immortalem*, hoc est, immortalitatis
indicem appellauit illis verbis:

Post immortalem tunicam, quam pollice docto
 Texuit alma fides, dans impenetrabile regmen
 pectus lotis, dederat quibus illa renasci;

verum etiam beati, ac cœlites albis vestibus
 induiti a diuinis oraculis, & sacrarum literarum
 interpretibus referuntur. Neque vero, cur al-
 ba vestis daretur probabiles aliæ rationes af-
 ferri non possunt: vt ille; per baptismum cœ-
 lestes diuitias in nos diffundi; quoniam albus
 color diuitiarum, ater paupertatis erat sym-
 bolum. Si Calphurnio credimus Eclog. 7. ca-
 nenti:

*Ornamentum nobis non mystica vestis inesset.
 Vidissem proprius mea numina. Sed mihi sordes,
 Pullaque paupertas, & adunco fibula morsu
 obstitit:*

animam Christo Domino tanquam sponsam
 arctissime necti, & copulari; vulgato more no-
 uas nuptias albis vestibus induendi; sicut S. Au-
 gustinus lib. 2. de fid. ad catech. cap. 6. ait: *in isto
 sanguine sancti martyres amici sponsi stolas suas la-
 uerunt, candidas eas fecerunt, ad nuptias Agni in-
 uitati venerunt, à sponso calicem acceperunt, bibe-
 runt, propinauerunt: fidem, qua Deo peculiari
 quadam ratione subiecti, ad eius cultum, ac ve-
 nerationem consecramur, nobis impertiri: eo
 quod albus color fidei argumentum fuerit.*
 quo sensu *canam fidem* à Virgilio dictam esse,
 Lilius Gregorius Giraldus syntagim. 1. & plu-
 res alij affirmant: baptizatos in Christi mili-
 tiam nomen dare; cum nobis militibus albus
 clypeus dari soleret: iuxta illud Virgilij:

Parmaque inglorius alba:

Aliæ ratio-
 nes cur ves-
 tis alba da-
 retur bap-
 tizatis.

Albus co-
 lor symbol-
 um erat
 diuitiarum,
 ater pau-
 pertatis.

Sponsæ al-
 bis vestibus
 indueban-
 tur.

Tyroneſ
 ferebant
 album cly-
 peum.

Vestis al-
 ba victoriæ
 & trium-
 phi signum
 erat.

& Ammiani Marcell. lib. 25. cum de exercitu
Iuliani Imperatoris, contra Perlas pugna-
tis, agit: clamabant hinc inde candidati, quod
iecerat terror, ut fugientium molem tanquam
nam male compositi culminis declinaret: victoriam
& triumphum a dæmone reportasse: cuius
symbolum erat: ut Apocalyp. 7. legitur: tur-
baram magnam, quam dnumerare nemo poterat
ex omni tribu, stantes in conspectu Dei, & indu-
rant alba veste, & palme fuerunt in manibus eorum
& 19. qui vicerit, vestietur vestimentis albis: pro-
inde martyribus rerum sacrarum scriptores
albas vestes assignarunt: ut Tertullianus lib.
de coron. milit. totus de Apostolo armatus, & de
martyrii cãdida, laurea melius coronatus dicitur
Christi in carcere expectat: & S. Cyprianus lib.
lapl. fere initio: adest militum Christi cetera ca-
dida, qui persecutionis argenti ferociam turbato-
tam stabili confessione frugerunt: & S. Augu-
stinus lib. 2. de fid. ad catechum. cap. 6. in ipsi-
guine sancti martyres solas suas lauerunt, cãdida-
tas fecerunt, &c. Item in hymno, quem cum S.
Ambrosio cecinit, diuinæ clementiæ laudes, &
gratias agēs: te martyrum candidatus laudat exor-
citus: ac demum pacem cum Deo iniisse. Con-
stat enim, album colorem ad pacem signifi-
candam magno vsui fuisse. Quare & deduc-
tionis petitio, non nisi sublata alba veste, firmata
& rata habebatur: quomodo intelligendum
Homerus, Cæsar, Liuius, Ammianus, Tacitus,
& alij scriptores: cum vel sublatum, vel pro-
positum, vel monstratum ex arce signum, scri-
bunt. Et Æneas apud Virg. lib. 3. ex candore

Martyrum
vestes albe.
Albus co-
lor erat ar-
gumentum
pacis.

...orum, quin conspectu Italiae apparuerant,
...is omen fecit. Et Genebrardus lib. 4 chro-
...ol. anno 1495. necnon Iouins lib. 2. de vir.
...llit. ferunt, Tumerlanem illum, cui bellorum
...gloria Magni cognomen peperit, vbi praelium
...solibus ostenderet, tria signa per tres conti-
...nenter dies sustulisse, alterum candidum, quo
...pacis, & deditiois dabat optionem, nigrum
...alterum, quo luctuosum petulantiae exitum,
...et triste supplicium minabatur, tertium deni-
...que purpureum, quo cruentum bellum osten-
...tabat igni, ferroque miscendum. Quas ratio-
...nes si aequo iudicij pondere Theodorus Beza
...perpendisset, nunquam eo temeritatis. vel stul-
...tiae prolapsus esset, ut vestem candidam fer-
...stra adhibitam esse, vel adhiberi arbitrareretur.
...pencitur igitur aperte, & opinio eius allata-
...rum rationum momenti refellitur.

Vestem cā-
didam fru-
stra adhi-
beri quis
putant
Epist. 3.

*De ministro vestis candidae, modo, & forma,
qua dicitur, & materia, ex
qua constabat.*

CAP. IX.

Agè vero, vestis huius quis minister? in
baptismo solenni, cum statis anni die-
bus fidelium plebs à Satanae vectigalibus exol-
uebatur, non baptismi ministrum, sed alterum
vestem imposuisse, reperio apud S. Dionysium
Areopagitam c. de bapt. cum inquit: *acceptum-*
que eum sacerdotes & sponsi, & duci via permittunt
baptismi.

Minister
vestis can-
didae in so-
lennibus
baptismis
erat alius
minister
baptismi.